

MUNI
CJ V

Základy tlumočení z ukrajinštiny

PS 21

Mgr. Monika Ševečková, Ph.D.

seveckova@sci.muni.cz

Techniky nácviiku

- artikulační cv. (jazykolamy)
- trénink operativní paměti
- přepínání mezi jazyky
- prognózování
- rozdělení pozornosti (poslouchám, zároveň si dělám poznámky)
- trénink dýchání/intonace
- transformace (trpný/činný rod, předložky, podstatná jména → slovesa, ...)
- konvence (např. slovesa „říkání“)
- komprese (zkracování vět, záměrné vynechání irelevantní informace)
- práce se žánry (interview, jednání, diskuse, přednášky, projevy aj.)
- tlumočení tam – zpět
- shrnutí (parafráze (v mateřském/cizím jazyce)) --- to v podstatě dělá každý posluchač 😊
- zvládnání stresových situací

Invariant :: tlum. problémy

- čísla
- jména, názvy
- zkratky
- odborné termíny
- citáty, básně, vtipy, narážky, ironie
- promítání prezentace (tlumočník na ni musí dobře vidět)

ZTRÁTY (chyby)

- opačný smysl výpovědi
- vynechání důl. částí
- nesprávné pochopení obsahu
- přidávání myšlenek
- terminologická nepřesnost

Chyby_1

- **Sémantické**

- změna primární informace
- přidání nepravdivé informace
- vynechání informace
- časté gramatické chyby
- nedokončené věty
- mlčení víc než 10 vteřin
- nesprávný slovosled
- větší přítomnost „berliček“

Chyby_2

- **Formální**

- interference, false friends
- nespisovné výrazy
- lexikální neobratnost
- nevhodné tempo řeči
- nevhodná neverbální komunikace
- absence vizuálního kontaktu s publikem
- parazitické zvuky, „vata“
- nesprávná intonace
- nesprávná výslovnost

Co dělat, když... to nejde ANEB stres je přirozený

– ... špatně začnu...

– ... váhám...

→ → → → → → → → → → → → → → → →

NE

- panika

- opravy

- synonyma

→ → → → → → → → → → → → → → → →

– pokračovat

– vynechat/zkrátit – výpověď musí dávat smysl

– *věřit si! vše přichází se zkušenostmi*

– ? doptat se

Strategie

- přímý převod
- kalkování
- doslovné tlumočení
- transformace (lex., gram.)
- řečová komprese
 - náhrada výrazu slovem nadřazeným (všeobecný pojem)/generalizace
 - vysvětlení (parafráze)
 - naturalizace
 - zjednodušení//vynechání
 - rekapitulace (obsahová ekvivalence!)
- odkázání na další zdroj informací

Hlavní požadavek tlum. procesu = zachování invariantu informace (прецизійна інформація).